LE DIRECTEUR GERANT

NĂM THỨ DAI SỐ 57 — MỖI SỐ 0$05 — NGÀY THỨ TƯ 29 FÉVRIER 1928

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 5$00	6$00
Sáu tháng 2.50	3.50
Ba tháng 1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thư từ mandat gửi cho M. TRẦN ĐÌNH-PHIÊN. - Ai đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲民

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BẢO QUÁN
Đường Đông-Ba, Huế
Giây thép nói số 82
Giây thép: TIẾNG-DÂN — Huế
Hộp thơ số 31.

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 8934

Trong các vấn-đề hiện thời, tôi sẽ chọn một vấn-đề để cúc cung tận-tụy vào đó, ấy là vấn-đề bình-dân giáo-dục vậy.

(Jules Ferry)

TÌNH CẢNH HỌC-TRÒ TRUNG-KỲ (1)

Ai là người có lưu tâm đến việc xã-hội lẽ chẳng phải công-nhận rằng cái nền giáo-dục ở nước ta ngày nay thực là lắm điều bất mãn. Không nói đến rằng sự học không nhằm tôn chỉ, cách dạy không đúng phương-châm, chỉ nói một điều qui-luật không nhất định đã làm cho con trẻ mất biết bao nhiêu thì giờ qui hóa. Thử xem chương-trình học-vụ (programme d'enseignement) không năm nào là không có thay đổi ít nhiều (vẫn theo lẽ tấn hóa thì phải có canh cải thường, nhưng phải biết rằng đổi mà đổi luôn thì chỉ là làm trở ngại cho tấn hóa chứ không phải giúp cho tấn hóa), khóa-trình-biểu (emploi du temps) trong một lớp học một năm cũng đổi đến ba bốn lượt, như vậy thì học trò lấy cái não-lực nào mà mỗi lúc cứ uốn theo cho hợp cái khuôn khổ mới được. Song tuy cái qui luật không nhứt định thế cũng đã hại cho đường tấn hóa của học vụ rồi, mà thỉnh thoảng lại thấy ban hành một đạo nghị-định hoặc một tờ thông-tư mới để làm cho cái tình cảnh học-sinh lại càng thêm khốn khổ bội phần. Xem đạo nghị-định, ngày 30 tháng 12 năm 1926, thì từ rày về sau các con trẻ Trung-kỳ nếu bị rủi một đôi lần trong bước đầu thì suốt cả đời chịu là người không kể nữa.

Nguyên từ năm 1925 trong học giới Đông-dương đã xảy ra một cuộc « đại cách mạnh », là cái luật lấy chữ quốc-ngữ làm lợi khí duy nhất của bậc sơ-học, và đặt một ngạch thi Sơ-học yếu-lược (Bài này không phải bàn về cái giá trị của bằng Sơ-học yếu-lược) để làm bằng chứng cho sự kết quả mấy năm sơ-học ấy. Trong chương-trình ngạch thi này lại có một môn thi tình nguyện chữ Pháp, ai được đủ phân điểm về môn ấy thì mới được dự tuyển vào lớp nhì là chỗ bắt đầu lấy chữ Pháp làm lợi khí cho mọi khoa học-vấn.

Nhân nhịp ấy quan Khâm-sứ Trung-kỳ mới ra một đạo nghị-định định rằng các học-sinh nào mà môn thi tình nguyện chữ Pháp không cập cách thì đến năm sau sẽ được thi lại, nhưng chỉ được thi lại một khoa ấy mà thôi, song trong thời kỳ quá độ thì sẽ cho các học sinh trúng tuyển kỳ thi sơ-học yếu-lược năm 1925 và 1926 được dự thi môn tình nguyện chữ Pháp trong các kỳ thi 1927 và 1928 nữa.

Vừa rồi quan Học-chánh-trưởng Trung-kỳ lại mới ra một tờ thông-tư (đăng trong số báo 55) để nhắc lại cho học trò lớp nhì đệ-nhất niên Nguyên khi mới đặt lệ học chữ quốc-ngữ trong ba lớp đầu tiểu-học thì học trò từ lớp sơ-đẳng (lớp ba) lên lớp nhì về chữ Pháp kém lắm, không thể học hai năm mà thi bằng Pháp-Việt tiểu-học được, nên phải đặt một lớp nhì đệ nhứt niên và một lớp nhì đệ nhị niên, để rộng thời-hạn học chữ Pháp ra) mà chưa có phân điểm về chữ Pháp thì đến kỳ thi năm 1928 tới đây phải xin dự tuyển, chứ không thì sẽ không được xin vào lớp nhì đệ nhị niên.

Ôi! quan Học-chánh-trưởng nói thì phải, nhưng mà chưa đúng vì chưa rõ! Phỏng nói rằng: nếu không thi, hoặc thi hỏng thì từ rày đến « lúc chết » sẽ kể là một hạng người vô nhân-cách, một hạng người vô dụng cho xã-hội thì đúng hơn. Vì sao vậy? Người ta sở dĩ hơn loài vật là vì có trí tuệ, tài năng, trí tuệ có thể đào-luyện, tài năng có thể phát triển được, nghĩa là người ta hơn loài vật là nhờ có học thức. Người đã không được học thì có phải là người vô nhân-cách hay không? Cứ đạo nghị định trên kia cùng các nghị định của quan Toàn-quyền và quan Khâm-sứ mà quan Học-chánh-trưởng có nhắc trong tờ thông-tư thì trẻ con nào đã đậu Sơ-học yếu-lược năm 1925-1926-1927 rồi mà không phân-điểm chữ Pháp, nếu nay lại thiếu phân-điểm nữa, cũng là về sau này, trò nào chẳng may mà thiếu phân-điểm tiếp hai lần, thì cho suốt đến già sẽ chẳng biết tìm đâu mà học. Một phút đồng hồ có thể hư cả suốt đời người, nói thế cũng chẳng ngoa gì! Mà lắm khi lại cũng chẳng phải vì bất tài cho cam! " Học tài thi phận " rủi may đã một lẽ rồi, lại còn lắm cớ khác khiến kẻ dốt mà nên, người giỏi phải hư, ta cũng thường thường thấy gương trước mắt. Không phải ký-giả có ý phản-đối gì cái lối tuyển-trạch học sinh ngày nay, nhưng người là người chứ có phải là tiên là thánh cả đâu, bảo mà ai cũng minh-liêm thanh-khiết!

Giá phỏng cái lệ ấy mà thi hành ở một nước giáo-dục tự-do, ngoài trường công-lập thì trường tư-thục nơi nào cũng có, thì cũng chẳng ảnh-hưởng gì. Trẻ con nếu không được học trường công thì cũng còn nhiều nơi vào học được, mà có không được đi thì bằng nọ bằng kia nữa thì cũng chỉ bị khép cái lối trên hoạn-đồ, chứ ngoài ra biết bao nhiêu nghề nghiệp tự-do, mà cái nhân-cách cũng được tự-do bồi dưỡng. Song le, ở nước Nam khốn nạn này, ngoài trường nhà nước thì thanh niên biết cầu học ở đâu? Trường tư ư? trường tư! nói đến lại càng ngao ngán! Trường tư thì nói cho lập mà thể-thức bó buộc chặt chịa thì hạng người tầm thường như dân Việt-nam nầy không tài nào mà lập được một trường tư. Ôi! ngoài chánh-phủ ra thì không chỗ nào mong được nữa, mà chánh-phủ đối với thanh niên lại nghiêm khắc như vầy, đối với sự ấy, không những riêng bạn thanh niên lấy làm oán hận, mà cả phụ huynh thanh niên, nghĩa là tất cả 25 triệu dân Việt-nam cũng lấy làm đau đớn vô cùng.

Chánh-phủ dù có nghĩ đến cái « tương-lai » của đất nước này, của dân-tộc này, Chánh-phủ dù muốn cho dân khỏi trách Chánh-phủ rằng hay dùng mưu chước khéo léo để ngăn đón dân không cho tư tưởng, không cho học hành thì phải kíp thủ tiêu cái nghị-định ấy đi để trẻ con được rộng đường mà cầu bước tới nơi học thuật.

Một đứa trẻ vì rủi ro hoặc vì một lẽ gì « u ẩn » trong một đây một phút mà phải cái án « chung thân bất đắc cầu học » thiết tưởng chánh-phủ không lòng nào mà để cái tình cảnh ấy tồn tại được vậy.

NGỘ-NHÂN

(1) Xin độc-giả biết cho rằng cả Nam-kỳ Bắc-kỳ cũng chung một cái tình cảnh khốc liệt như thế.

VẤN-ĐỀ HIẾN-PHÁP

Phân lập công-quyền

Tiết thứ 16 tờ tuyên-ngôn nhơn quyền và dân quyền năm 1789 của Pháp nói rằng: « Phàm xã hội nào mà sự bảo hộ quyền lợi của công-dân không được chắc chắn, và sự phân lập công-quyền không có minh định, thì xã hội ấy không có Hiến pháp ». Xem như đó thì đủ biết rằng trong Hiến-pháp thì có sự phân lập công-quyền là hệ trọng hơn hết.

Quốc gia đã có quyền lực đối với nhân dân, vậy quyền lực ấy có nên để một cơ quan hay nhiều cơ quan đảm nhận? Để nhiều cơ quan đảm nhận thì có ích lợi gì hơn là để một cơ quan đảm nhận không? Ấy bởi giải quyết hai vấn-đề trọng yếu ấy mà các nhà luật-học đã phát minh ra cái lý thuyết phân lập công-quyền. (principe de la séparation des pouvoirs.) Lý thuyết này là do nhà triết học nước Anh về cuối thế kỷ 17 là ông Lốc-cơ (Locke) xướng ra trước tiên, sau đến Mông-tét-ky-ơ (Montesquieu) nước Pháp hồi thế kỷ 18 mới diễn giải ra một cách tinh tường và dựng ra qui mô nhất định. Theo Mông tét-ky-ơ nói trong quyển « Vạn-pháp tinh lý » thì công-quyền của quốc-gia phải phân-định ra ba quyền là: quyền lập-pháp, quyền hành-pháp, quyền tư pháp. Ông nói rằng: «Nếu quyền tư-pháp mà thuộc luôn về quyền lập-pháp thì sự tự do của công dân sẽ nguy hiểm, vì nhà phán-quan lại có thể làm ra luật để sử-dụng theo ý mình. Nếu quyền tư-pháp thuộc luôn với quyền hành-pháp, thì nhà phán-quan có thể thành người áp chế. Nếu một người, hay một đoàn thể về qui-tộc hay bình-dân mà giữ luôn cả ba quyền ấy, là quyền làm ra luật, quyền thi hành những đều của toàn thể ấn định và quyền thẩm phán những tội lỗi hay những đều phân tranh của tư nhân, thế thì bao nhiêu quyền lợi của công dân là hỏng hết».

Cái thuyết phân lập tam quyền ấy bắt đầu thực hành ở nước Pháp là trong Hiến pháp năm 1791.

Cái nguyên lý chi phối cho sự phân lập tam quyền là như thế này:

Cái quyền lực của quốc-gia là tối thượng và duy nhất, nhưng khi thi hành thì phải chia ra nhiều cơ quan đảm nhiệm. Quyền lực của quốc gia đã tối thượng và duy nhất thì quyền lực của các cơ quan cũng phải tối thượng và duy nhất. Bởi vậy theo các nhà pháp-luật-học xưa cùng ý-nghĩa các Hiến pháp những năm 1791, 1795 và 1848, thì ba quyền ấy, mỗi quyền đứng riêng, độc lập trong phạm vi của mình, các quyền khác không được xâm phạm đến, mà họp lại thì thành cái quyền lực duy nhất của quốc gia.

Song từ Hiến-pháp năm 1875 là Hiến-pháp hiện hành ở Pháp ngày nay thì cái nguyên-lý ấy cơ hồ không được thừa nhận nữa. Nói về sự phân quyền thì trong luật 25 tháng 3 năm 1871 chỉ nói: ông Tổng-thống được quyền hành-pháp, và hai Nghị-viện được quyền lập-pháp; cho đến cả các đạo luật năm 1873 và 1875 cũng không ấn-định đều gì về sự biệt-phân quyền-lực của quốc-gia ra ba quyền. Nhiều nhà học giả bây giờ cũng khuynh-hướng theo về Hiến-pháp mới này, họ cho cái thuyết phân-quyền cũ xem cái quyền-lực duy nhất của quốc-gia là ba phần hợp một là sai, là mộng-tưởng, là thuần-lý, không thích hợp với sự kiến thiết thực-tế. Nghị-viện có quyền lập-pháp, chánh-phủ có quyền hành-pháp, nhưng hai bên không thể đứng riêng nhau mà đều có quyền tối-thượng như quyền-lực của quốc gia, vì cái quyền-lực của quốc-gia không thể đem chia ra tế được. Vả lại, cứ thực-tế thì Nghị-viện có quyền kiểm sát công việc của tòa Nội-các làm, có quyền yêu cầu các Bộ-trưởng ra Nghị-viện để chất-vấn về công việc của họ, mà khi nào Nghị-viện bẻ lỗi chánh-phủ đều gì mà đa số bỏ thăm bất tín nhiệm thì Nội-các phải đổ, nghĩa là các Bộ-trưởng phải từ chức. Vả chăng tuy Nghị-viện có quyền lập-pháp, nhưng cũng có những khi đặt ra các điều gọi là lệ, (règlements) về thể-thức phổ-thông thì Tổng-thống có quyền ấn-định, do Nghị-viện xét lại, mà Nghị-viện có thể gián tiếp phủ quyết được. Tổng-thống cũng có quyền đề xuất một điều luật-án gì, để Nghị-viện thảo luận, hoặc có đạo luật nào Nghị-viện quyết định rồi mà Tổng-thống không ưng thì có thể yêu-cầu Nghị-viện thảo-luận lại được; Nghị viện có thể cứ quyết như cũ, nhưng Tổng-thống chưa tuyên bố thì luật cũng chưa thi hành. Xem như vậy thì quyền hành pháp và quyền lập pháp tuy đứng riêng nhau mà thực quan hệ mật thiết với nhau; hai bên không phải hoàn toàn độc lập mà thực là có bộ tương liên lạc, thực là hợp tác cùng nhau chỉ có khác là mỗi bên hành động một cách riêng và không có thể lấn quyền của nhau mà thôi.

Còn quyền tư-pháp thì họ không nhận là một quyền có thể tương đương với hai quyền kia, Họ cho rằng quyền này cũng như quyền hành-chánh, quyền hành chánh không thể gọi là một quyền đứng riêng thì quyền tư pháp cũng không gọi là một quyền đứng riêng. Vẫn biết rằng trong sự động-tác thì các quan tài-phán được hoàn toàn tự chủ, nhưng các quan cai trị cũng được tự chủ chứ sao? Vậy không có thể nói có quyền tư pháp và quyền hành chánh, chỉ có thể nói có quan tư-pháp và quan hành chánh mà thôi.

Ấy cái quan niệm về thuyết «phân quyền» bây giờ khác ngày xưa như vậy, nhưng làm sao mặc dầu, có một đều hiện ngày nay cho học phái nào cũng phải công nhận là cái quyền-lực của quốc-gia không có thể để vào tay một người, một cơ-quan nào hoặc một hội-đồng nào, vì nếu thế thì tất sinh ra lạm dụng mà áp chế, như vậy thì có Hiến pháp cũng lại như không. Bởi lẽ ấy nên Hiến pháp mà gọi là Hiến pháp thì phải có phân quyền mới được.

HOÀ-TRUNG

VẬN-VĂN

Tức-sự

I

Tận đâu cho thấu đến ông trời,
Hỏi đã sanh người ở cõi đời,
Sao có kẻ ngay cùng kẻ vạy,
Để cho ai khóc lại ai cười.
Riêng than chẳng những mình chi tớ,
Lẫn trách cùng chung biết mấy người
Nhàng nhít tuồng chèo điên đảo thế,
Phú trời ta thử để ngồi coi.

II

Ngồi coi máy Tạo lúc vần xoay,
Có lẽ ta đâu mãi thế này,
Bởi số chẳng qua cơn bĩ vận,
Nên trăng mới phải buổi luân mây.
Vàng nung lửa đỏ xem cao thấp,
Ngựa sải đường xa biết dở hay.
Thế-lộ gập ghềnh ai tránh khỏi,
Mùi đời càng nếm lại càng cay!

V. G. B.

Tự-ngụ

(Sao lục)

Vậy là may! tài học có gì đâu,
Theo đôi vừa phận lại vừa duyên, nào xe, nào ngựa, nào biển, nào cờ, nào thẻ bạc, đai vàng, nào dù xanh võng tía, quan trong năm bảy tháng, quan ngoài chín mười năm, mặt tài tình mà trong cuộc kiếm cung, trải Nam-kỳ Bắc-hà khắp đôi miền, mùi thế nếm chơi ngần ấy đủ.

Thôi cũng chớ, phong trần chi mấy là, ngất ngưởng chẳng tiên cũng chẳng tục, này kiệu, này cờ, này thơ, này rượu, này chè lan chén cúc, này đàn ngọt hát hay, hầu gái chín mười cô, hầu trai năm bảy chú, khách danh-lợi mà ngoài vòng cương-tỏa, mượn tri thủy nhân-sơn làm bạn hữu, luổi trời lên mãi ấy là hơn.

NG. C. TRỨ

TẠP-LOẠI

Xem tướng

(Tiếp theo)

Tôi thuật chuyện trên kia lại, là có ý để dùng một vật-liệu cho mấy câu-luận về vấn-đề « xem-tướng xem-số. »

Trong học-thuật Á-đông buổi xưa, tướng số chính một khoa rất thịnh hành. Vì phong-trào Âu-Mỹ nên xu hướng của học thuật ta một ngày một đổi, hiện bây giờ kẻ học thức không ai để bụng đến chuyện tướng số, mà sách vở về tướng số cũng thất lạc hết nhiều. Bên Tây, học thuật thịnh hành về mặt cách-trí, cách-trí tức là quan-sát thí-nghiệm, mà quan-sát thí-nghiệm thời chỉ ở trong vòng vật-chất hữu hình mà thôi. Tướng số là chuyện tinh-thần, không hình không giạng, cho nên cách-trí chỉ cho là huyễn hoặc hoang đường.

Gần đây, bên Âu-Mỹ có xướng lên một học-thuyết mới, đặt tên là « Thôi-miên ». Học-thuyết ấy gồm hết cả những chuyện quỉ-ma, đồng-bóng, phù-chú, tướng số. Những chuyện ấy vốn chưa chắc rành là chuyện thiệt đúng đắn, có chứng cớ, song cũng không phải rành là chuyện bậy bạ sai lầm cả đâu. Xem như ông Richet, ông Flammarion người Pháp, ông Santoliguido người Ý, ông Ossowiecki người Mỹ, ông Mikuska người Áo, v. v., đều là những bực trứ danh trong Khoa-học ngày nay, mà cũng ra công nghiên cứu và thực tình công nhận như thế, thì đủ rõ. Nối theo đây tôi xin kể đại lược những lý-tưởng mà mấy vị ấy đã công-nhận, và lấy những lý-tưởng ấy để giải-nghĩa cách xem tướng của người Ấn-độ đã kể trên kia.

Học-thuật « Thôi-miên » tóm lại có bốn môn:

1) môn *magnétisme* dùng tay làm phép bắt người phải mê. Thí dụ: để một người đứng, bịt mắt lại, người làm phép đứng sau lưng, đưa hai bàn tay để gần hai vai người kia, được một lúc người kia phải bỗng rồi mê;

2) môn *hypnotisme* dùng cách bạo tợn làm phép, bắt người phải mê. Thí dụ: thình lình bắn một tiếng, nổ một hồi pháo, bọp mạnh vào tay, trợn mắt trừng;

3) môn *suggestion* dùng lời êm-thắm làm phép bắt người phải mê. Thí dụ: để một người ngồi, bịt mắt lại,

BẢN BÁO KHẢI SỰ

Các ngài đã có lòng chiếu cố đến bổn báo mà mua báo năm hoặc 6 tháng hoặc 3 tháng, bổn báo đã gởi báo hơn 6 tháng rồi, vậy xin các ngài gởi bạc về cho để tiện việc sổ sách.

Còn các ngài mua hạn 6 tháng và 3 tháng nay đã quá hạn song bổn quán không tiếp được thư và bạc nên vẫn gởi báo tiếp luôn, vậy xin các ngài gởi bạc hạn cũ và hạn mới về cho cảm ơn.

T. D.

https://tieulun.hopto.org

người làm phép đứng trước mặt cứ nói : ngủ đi, ngủ cho ngon đi, v. v., được một lúc, người kia phải ngủ ;

4) môn *metaphsychie* dùng nghị lực làm phép biết được những chuyện bí mật. Thí dụ : đọc được thơ bỏ trong bì.

Bốn môn ấy, hoặc dùng tay, hoặc dùng cách bạo lợn, hoặc dùng lời êm thắm, hoặc dùng nghị lực, đều ở một nguyên lý mà ra. Nguyên lý thế này : Tinh-thần con người ta có hai phần : « Hồn » (conscience) và « Phách » (subconscience). « Hồn » là phần chủ-trương cho những sự hành-động trong lúc người thức, như nghĩ ngợi, đi đứng, v. v. « Phách » là phần chủ trương cho những sự chuyển vận của thân-thể trọng lúc người ngủ, như khí huyết luân hồi, cơm nước tiêu hóa, v. v. « Hồn » là một cái sức. Sức ấy, hoặc mạnh, hoặc yếu, tùy người. Một người hồn mạnh đứng gần một người hồn yếu, thời hồn mạnh có thể hút được hồn yếu. Nếu người hồn mạnh chú ý dùng hoặc tay, hoặc cách bạo lợn, hoặc cách êm thắm, để hút hồn yếu của người kia, thời dần dần lấy được cả hồn người kia, bắt người kia phải mê-man, rồi sai khiến người kia làm việc gì cũng được. Khi đã mê-man rồi, thời trong mình chỉ còn phần « Phách », như trong khi ngủ vậy. Người làm phép khi đã hút được hồn người kia rồi, thời những sự hành-động như ý-tưởng, nghĩ-ngợi, v. v. của người kia, biết được cả.

Đó là cắt nghĩa nguyên-lý của ba môn đầu. Môn thứ tư chỉ dùng nghị-lực. Nghị-lực tức là sức-muốn. Sức-muốn là ở trong phần hồn mà có. Sức-muốn ấy, cũng như phần hồn, hoặc mạnh, hoặc yếu, tùy người. Nếu yếu mà biết dồi-mài luyện-tập, thời có thể mạnh thêm. Sức muốn ấy, cũng tựa như điện, yếu thời sức đi ngắn và yếu, mạnh thời sức đi xa và mạnh. Đọc được thơ bỏ trong bì, biết được chuyện ở xa mấy dặm, đều là phép của môn thứ tư.

Nhưng có một sự nên biết : trong vũ-trụ có thời gian (temps) và không-gian (espace). Những phép ấy chỉ dùng biết được những chuyện ở không-gian và những chuyện ở quá-khứ và hiện tại của thời-gian mà thôi. Chuyện « tương-lai » là chuyện chưa hình-hiện ra, thời chưa thể biết được.

Xem qua những lý-tưởng ấy và lại nhớ cách « xem-tướng » của ông thầy Ấn-độ mà tôi đã kể trên kia, thời hiểu ngay rằng : ông thầy Ấn-độ khi đầu muốn dùng cách bậm trợn hút hồn của bạn tôi để biết những chuyện trong trí của bạn tôi đã biết (không cần hút cho mê-man cũng có thể biết được một phần). Nhưng gặp phải bạn tôi vững-vàng, khó hút, nên sau lại dùng kế « đọc-lóm » theo phép của môn thứ tư đã nói trên kia.

Tôi đem vấn-đề này để làm câu chuyện là có ý tỏ hai sự :

1) hướng-lai khoa-học chỉ cho ý về một phần trong Vũ-trụ là phần hữu-hình, cho rằng phần vô-hình là hoang-đường huyễn-hoặc. Như thế thiệt là hẹp. Vì biết là hẹp, nên gần đây, nhiều nhà thông-thái trong khoa-học ra công truy-xét nghiên-cứu mà xướng lên học-thuật « Thôi-miên ». Học-thuật ấy nay mai thịnh hành sẽ có ảnh-hưởng lớn trong cuộc tiến-hóa của nhân-loại. Song hiện-trạng thì còn hẹp hòi, phỏng thể như chuyện « tương-lai », thời « Thôi-miên » chưa có thể phán đoán được.

2) Thường thường người hay mượn chước nầy kế nọ để đi phỉnh những kẻ hay tin hay mê. Những chước những kế ấy, nếu không phải là chước-kế « xô-la », thời cũng là chước-kế « Thôi-miên ». Mà « thôi-miên » như trên kia tôi đã nói, hiện bây giờ phạm-vi còn hẹp, nhất là về những chuyện « tương-lai ». Bởi thế cho nên, kẻ có não cách-trí, mà ai cũng nên có não cách trí, phải lấy chuyện « tướng-số » làm một chuyện « thí-nghiệm », chớ không nên lấy làm một chuyện « mê-tín » vậy. T. D. N.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

Cấm giỗ Cụ Tây-Hồ !

Viện Cơ-mật mới phát ra một tờ thông-tư cấm giỗ cụ Tây-hồ, xin dịch nguyên-văn như sau nầy :

Viện Cơ-mật thông tư :

« Bản viện vừa tiếp tòa quí Khâm-sứ sao đệ bức thơ của các quan Công-sứ các tỉnh mật tư (ngày 14 Février 1928 số 405) rằng : « đến ngày 11 tháng hai Annam (tức là 2 Mars 1928) là ngày giỗ Phan-châu-Trinh, trong vài ba tỉnh xứ Trung-kỳ chắc có bọn cấp-tiến sắp sửa làm giỗ, xin chiếu theo tờ tư của Viện ra ngày 19 Mars 1927, như ai có cổ-động làm lễ giỗ ấy, thì nhất thiết cấm chỉ : đến lúc ấy như người nào không tuân thì cứ giải giao tòa Nam-án nghị xử ».

Xét ra khoản ấy bản-viện đã thông-tư cấm-chỉ, nay tiếp thư của quí Đại-thần nói như vậy, vậy thông tư để biết mà làm. »

Nay thông tư.

Ngày 26 tháng giêng năm Bảo-đại thứ 3 (Dùng ấn của viện Cơ-mật)

Người ta hay nói : « chết là hết chuyện », thế mà cụ Tây-Hồ chết đã hai năm, mà chuyện còn chưa hết ; năm ngoái một tờ thông-tư cấm giỗ cụ Tây-Hồ, năm nay lại một tờ thông-tư cấm giỗ cụ Tây-Hồ, mỗi năm một lần giỗ cụ Tây-Hồ, chắc còn có mỗi năm một tờ thông-tư như thế. Thế mới biết cụ Tây-Hồ mất mà tinh thần cụ không khí nào mất, người nước Nam mà có cụ Tây Hồ, thật là có một không hai vậy. Vả lại cứ xem phong triều đời đáp như ngày nay, thì chủ-nghĩa của cụ rất hợp với cái lệ « thích đả sinh tồn » mà đã in vào trong trái tim mấy triệu đồng-bào ta, càng lay chuyển bao nhiêu, lại càng in sâu vào bấy nhiêu. Dân ta một ngày mà đứng chân trên mảnh đất nầy, thì để tâm tang cho cụ Tây-Hồ, chắc không có cái gì cấm được. Duy có một đều nên lấy làm lạ, là trộm cướp cờ bạc, điếu toa từ tụng, cho đến những đều thương luân bại lý, mọi nước nại dám, biết bao nhiêu là việc nên cấm, mà nay không cấm, lại cấm việc giỗ một người đã qua đời, cụ Tây-Hồ mà có linh, cũng phải nực cười vậy. K. S.

THANH-HÓA

(QUẢNG-XƯƠNG)

Thầy giáo ăn tiền (cải chính)

Báo Tiếng-dân số 53 ra ngày 15 Février 1928 về mục thời sự Thanh hóa có đăng rằng Thầy giáo Ng. H. ăn tiền của một người học trò thi sơ-học-yếu-lược tên là Quyền. Nếu tên Ng. H. mà chỉ là tên tôi thì bài đăng báo đó thật không đúng sự thực, vậy xin ngài làm ơn cải chính lại, kẻo tổn hại đến danh giá tôi.

Tên Quyền là học trò cũ của tôi ở Vệ-yên thật, nhưng đầu năm học 1927-1928 này đã bị tôi đuổi, vì tội lười biếng và vô hạnh. Còn chuyện tên ấy lo cho tôi 15$00 thì thật không có hẳn. Lấy lý mà nói, thì tôi chấm trường Quảng-xương, mà tên ấy cùng học trò khác của tôi thi hạch tại Thanhhóa ; có lẽ đâu lại hạch Thanhhóa mà đem tiền đi lo ở Quảng xương, mua hàng phố nọ lại đem tiền trả phố kia. Lấy tình cảnh khốn khổ ở thôn giã mà nói, thì mười lăm đồng không phải là nhỏ, ăn tiền mà chẳng làm xong việc như trong báo đã nói, thì chẳng ai chịu nào ! ? Xem thế, thì đủ biết rằng ông Đức-như nói nhảm để làm tổn hại danh giá người, chớ không đúng sự thực.

Xin chư độc-giả nên chú ý rằng nói xấu cho người cũng là một cách bạo thủ. Tôi vì chuyện « khảo trường Vệ-yên bị oan kêu không thấu trời » (đăng hai lượt ở trong báo Tiếng-Dân) mà phải ra tay cứu vớt, thành ra bao nhiêu những sự đau đớn của khảo-trường lại đổ vào lưng tôi. Nhưng tâm sự này nào ai có biết cho đâu ! NGÔ-HÀNH

Instituteur Danné

NGHỆ-AN

(QUỲNH-LƯU)

Xin chớ nghi lầm !

Trong một số báo T. D. trước kia, có cô Minh-Nguyệt nữ sĩ đăng việc án mạng xảy ra ở làng B. H. vì cớ mụ gia bạc đãi nường dâu.

Trong bài ấy, không nói rõ chỗ ở và tên người bị oan ấy ; song « có tật dật mình », nên mới đây quan nghi cho ông Trần-phương-Lâm ở làng Bèo-hậu viết, và đã hỏi thăm lý-trưởng làng ấy và chủ nuôi ông Lâm dạy học là M. Chánh Biểu kỹ càng lắm. Chẳng hay định làm cái gì ?

Ai ơi, xin chớ nghi lầm. . . .

Người làng Bèo-Hậu

QUẢNG-BÌNH

(LỆ-THỦY)

Mất trên trông lại cho chăng

Nguyên cái mông cầu Phú-Thọ ngang qua Thạch-bàn, đất sụt xuống, từ trên cầu đến đất sâu đến 1m, hành khách đi qua lên xuống khó nhọc lắm ; gặp khi vũ lạo lại càng khốn khổ nhiều bề, nhất là học trò chúng tôi, lớn dắc bé, anh dìu em, bồng lên bế xuống, khổ sở vô chừng, đứa bồ bên cầu, đứa lăn xuống hói, đất lấm áo quần, bùn dầy sách vở, phải chịu ôm vở trở về, mất ngày nọc tập. Những thảm trạng như thế, mong bề trên lưu ý cho, để chúng tôi được khỏi đều trở ngại ấy, thì may lắm !!

Một người Học trò trường Phú-Thọ

QUẢNG-NAM

(THĂNG BÌNH)

Một chuyện vu oan

Ở chợ Gia-phước, thuộc tổng An-thái, có nhà bà Lợi, con là Giáo Minh, mẹ con chỉ chăm buôn bán làm ăn. Ngày 22 tháng chạp, có phái về soát nhà. Nguyên lúc năm ngoái có hai tên bợm là Dây và Tích bau đêm vào gõ cửa để mượn bạc, thị ấy không cho, hai tên bợm ấy đã đòi đốt nhà. Cách ít lâu hai tên ấy bị bắt, (nay hiện giam ở lao tỉnh) nó mới vu cung rằng : « lúc nó ở nhà ăn trộm thì thường đem tang vật bán cho thị Lợi ». Vì lẽ ấy quan phái thầy thông và lính về soát, nhưng chẳng thấy gì, rồi sức khiêng đồ dùng trong nhà 3 khiêng và bắt mẹ con thị ấy về nha. Đồ ấy, thị xưa nay vẫn dùng, các lân gia đều biết rõ cả. Mong rằng : Quan trên sáng soi, đòi lân bàng tới hỏi, xét cho ra lẽ thật hay vu, kẻo oan người ta lắm ! ! Thương-tâm

QUẢNG - NGÃI

(SƠN TỊNH)

Vô tội chịu oan

Ngày 22 tháng chạp, tôi gả con gái lấy chồng, có làm thịt một con heo, chưa kịp bàn soạn gì, thoạt thấy hai cha con tên Đồ-Cư ở làng Phú-nhơn đi với sáu tên phu, mỗi tên cầm mỗi cái gậy vào nhà tôi bưng giỏ hai rổ thịt heo lại, và nói rằng : « Cậu ấm-mười là Trương-quang-Luyến sai đi bắt thuế thịt heo » rồi đòi nạp thuế là 5$30, tôi không chịu ; bọn nó giựt mấy rổ thịt chạy, tôi thấy vậy biểu gia-đình triệt lại hai đàng, đánh lộn với nhau, bàng cận chạy tới đánh trói, bọn nó có thương tích, báo quan về khám giải.

Quan sức tôi khai, tôi chịu tôi đánh, ai ngờ quan huyện dụng tình với Trương-quang-Luyến, không chấp lời khai, lại bầm tình bắt tôi dam nghiệt, đến nay không xử ra thế nào cả, thiệt là oan ức quá.

MAI-PHI

BÌNH-ĐỊNH

Cuộc hát dúp dân bị lụt

Hôm mùng 4, 5, 6, tháng giêng ta các viên chức ở Bình-Định có mở cuộc hát dúp dân bị lụt.

Tiền thu được là 353$81 trừ chi phí mất 64$86 còn lại 288$95.

Số bạc này đã giao quan Công-sứ Quinhơn chuyển đạt ra Thanh-Hóa rồi.

HOÀNG-OANH lại cảo

BÌNH-THUẬN

(PHAN-THIẾT)

Lại muốn kiếm chức xu-vi-giảng

Nhà thương có thầy khán-hộ, rất hay kiếm việc. Thầy làm bản giấy, nên cũng kiếm việc mà can thiệp được nhiều, nào xin đuổi cu-ly nhà mổ, nào thu phát việc cơm bịnh-nhân trong nhà thương, cu ly gần tới bề om, người bịnh cũng nếm được đủ mùi chua chát ; mới rồi quan đốc-tờ cho một thầy ở nhà mổ, làm xu-vi-giảng, thì thầy lại xoi mói bầm rằng : thầy ấy hay bắt cu ly và tù làm quá độ làm ồn cả nhà thương v. v. Quan hỏi : vậy bảo ai làm được bây giờ ? thì thầy liền tình nguyện xin kiêm.

Thầy thuật ham việc ! nhưng không biết thầy sẽ còn sắp đặt như cách đã sắp đặt cơm bịnh nữa không ? Ngán thay ! Bịnh nhơn lại cảo

BẮC-KỲ

HANOI

Tại tòa án đại-hình

Ngày 18 Février tòa án đại-hình có xử một việc cu ly với chủ ấu đả như sau này :

Số là ngày 2 tháng 7 năm 1927, Phạm-văn-Khoa là cai cu-ly ở mỏ than Uông-bí thuộc tỉnh Quảng-yên vào phòng giấy của ông Claud là chủ cai kho để đánh ông ấy. Đương lúc hai bên đánh nhau, ông Hennefart là sếp phòng kế toán chạy đến gỡ ra. Quan thầy thuốc khám thì thấy ông Claud có bị thương ba chỗ.

Sự thù hiềm nầy là vì M. Claud cúp lương của Phạm-văn-Khoa 3$.

Xét ra Phạm-văn-Khoa chưa can án bao giờ, tòa bèn phạt M. Khoa 5 năm đồ và 5 năm biệt xứ.

Lược trích T. B. T. V.

Việc đi thanh tra lao động ở Tân-thế giới

Quan Cai-trị Auger, Thanh tra lao-động xứ Trung-kỳ đã về Huế. Ngài còn đợi chỉ dụ của quan Tổng-trưởng bộ Thuộc địa rồi mới khởi hành sang công cán bên Nouvelle Calédonie và Nouvelles Hébrides thanh tra các nhân công Đông-Dương làm việc tại đó.

NAM-KỲ

BẠC-LIÊU

Một sự sung đột ở Phong-thạnh

Ngày 16-2-28 ở Giarai có chở về (Bạc-liêu) một ông cò bị chém khá nặng. Cớ-tích như sau này :

Nguyên hai vị sơn-dâm và ít lính, tuân theo quan chủ-tỉnh, xuống miếng đất gần Gia-rai, lấy enquête, người chủ đất chỉ cái nhà cho hai ông Cò biết, ông Cò sai lính vô kêu mấy người nói chuyện, mấy cha con trong nhà đi ra, ông Cò hỏi vài câu sao đó, kế có một người đàn bà bước ra nói rằng : « Miếng đất nầy của ông bà tôi để lại cho anh em tôi đã lâu, sao ông đuổi hỏi, oan tôi lắm ». Ông Cò không kể những lời đó, nói như vậy : « Mầy không ra khỏi miếng đất nầy tao còn đánh hết. » Người đàn bà cứ kêu oan hoài, nên bị ông Cò rược đánh, người cha và người anh thấy vậy nên mới chạy lấy giao chém ông Cò lớn mang bịnh, ông Cò nhỏ thấy việc hỗn độn như vậy nên lấy súng ra bắn chết hết ba mạng, 2 người đàn ông, và một người đàn bà bị bắn nơi bụng đã gần chết. Còn ông Cò chở về nhà thương dưỡng bịnh.

Nghe nói mấy người bị bắn đó không hung dữ gì vì cuộc đất cát mới nên nóng nổi nầy. C. G. D. T.

RẠCH-GIÁ

Một ông tây đồn điền bị chúng đánh

Mới đây, có năm người Annam chiều bữa nọ đến nhà ông François, làm ruộng. Lúc ấy ông ta đi khỏi, chỉ có một mình vợ ở nhà mà thôi. Năm người Annam đem lại hai con gà và vài chục trứng gà để biếu cho bà mà xin làm việc.

Giây lát, ông François về đến, năm người ấy bèn bày tỏ sự tình, ông ta bảo mấy người ấy ra về đã.

Năm người ấy ra đi rồi thì ông ta bèn nhắc ghế ra nằm ngoài sân. Lúc ấy, trời cũng vừa chạng vạng, năm người Annam ấy bèn trở lại để ông François xuống, mà đánh, ông ấy bị thương trên đầu, bèn la bảo bà vợ lấy súng lục bắn, bà vợ chưa kịp lấy đã bị hai người Annam nọ để xuống cột trói tay chơn.

Trong lúc hai người chạy vào nhà, thì bà vợ mở dây dặng vào nhà lấy súng lục liền nhắm vào nọ mà bắn, nên năm người ấy xuống ghe chạy mất. . . . . .

Nhiều báo Tây cho năm người Annam ấy là bọn cướp, song riêng phần bổn-báo thì tưởng rằng do chẳng qua là một sự oán hận, vì trong các đồn điền thường sanh ra lắm điều bất bình, nói ra không xiết.

(Lược trích C. L.)

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Cuộc diễn kịch giúp dân bị lụt ở Thanh-hóa

Ngày 8, 9 và 10 Février, ở Hội-quán Việt-Nam có mở cuộc diễn kịch để lấy tiền giúp lạo-dân Thanh-hóa.

Cuộc diễn kịch nầy là cuộc diễn kịch Annam đầu tiên ở đất Quảng-châu-loan, và cũng là một việc nghĩa chưa từng thấy ở xứ nầy, nên được công chúng hoan-nghinh lắm.

TRẦN-MỸ-NGỌC

ĐI HANOI KHÔNG MẤT TIỀN TẦU

Ngài nào muốn đi Hanoi không mất tiền tầu, thì nên viết thơ về Hiệu Trúc-Thành N° 59 bis Rue Neyret (cửa nam) Hanoi, mua một cái xe đạp, chỉ có Hiệu ấy có bán đủ các xe đạp tốt, mới có thể đi được từ Nam chí Bắc. Các thứ phụ tùng giá rất hạ nhà buôn tính giá riêng. Ngài nào cần dùng thì gửi một cái timbre 5 xu, về cho M. Tiết-Hiếu Trung trong 24 tiếng đồng hồ lập tức có hồi thư.

Bicyclette automoto g luxe 84$ tourisme 73$
« Monet et goyon tourisme 57$ Routière 55$
« Lucifer tourisme 61$ « 50$
« Chobert « 48$ « 45$
« La Loure « 47$ courn 47$ Routière 45$
« New Empress « 50$ « 52$ « 48$
« Loiseau « 35$ « 36$ « 36$

PHỤC-SINH

(XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT)

Dịch-giả : HOA-TRUNG

Số 45

CHƯƠNG BỐN BA (tiếp theo)

(, những lý-tưởng rõ ràng, hiển nhiên như vậy mà sao mãi nay mới nghĩ tới. Chàng lại thoát sực nhớ lại những học-thuyết ấy thế nào : « đất ruộng không phải là một vật tư hữu được, không phải là một vật bán đi mua lại được. Đất ruộng cũng như không khí, như nước nói, như ánh sáng mặt trời, ai cũng có quyền được phần, ai cũng có thể hưởng những hoa lợi được. »*

Khi ấy Đề-mích-trí trời hiểu vì duyên-cớ thế nào mà khi sắp đặt công việc ở Cô-minh-quan xong chàng lại thẹn thùng rầu hỗ.

Ở sở nầy chàng sẽ sắp đặt cách khác, còn ở Cô-minh-quan thì cũng sẽ sắp đặt lại. Chàng sẽ cho nông-dân thuê đất ruộng, nhưng tiền thuê ấy chàng không lấy, mà lại để cho họ nộp thuế, và làm những việc công ích. Vẫn cũng chưa phải là cái biện pháp căn bản hợp với lý-tưởng, nhưng hiện tình xã-hội ngày nay không thể thi cũng không biết làm thế nào. Đến cốt yếu, miễn là chàng khi-tuyệt hẳn cái quyền-lợi của chàng về đất ruộng là được.

Khi chàng trở về nhà thì ông quản lý đã dọn cơm nước sẵn sàng cả rồi. Khi ăn xong, chàng bảo quản-lý vào phòng giấy rồi bày tỏ công ông rằng muốn để cả đất ruộng lại cho nông-dân. Quản-lý cười, dả bộ như là đã hiểu ý công-tử, nhưng kỳ thực thì đã hiểu đâu : công-tử thì nói về sự khi tuyệt tư ích tư lợi, mà quản lý thì chưa hề khi nào tưởng rằng người ta có thể lo liệu đến lợi ích cho kẻ khác mà bỏ lợi ích của mình.

— « Tôi hiểu lắm, vậy thì công-tử cho thuê rồi công-tử cứ nằm một lấy tiền thuê chớ gì.

— « Không, tôi cho không họ cả.

— « Chứ còn tiền sở đắc thì sao ?

— « Không, tôi không lấy nữa. »

Quản lý bật thở dài lên, nhưng rồi lại cười ngay, ông cho rằng công tử mới đổi tính ít lâu nay, nhưng mình thì phải liệu cách lợi dụng ít nhiều mới được. Song nghĩ kỹ thì không biết liệu thế nào, sau cùng đành mặc kệ, để công-tử làm gì thì làm, nhưng ông cũng cứ tươi cười để lấy lòng chút đỉnh.

Công-tử thấy quản lý không hiểu ý mình bèn lại một cái bản nhỏ để viết đại lược cái kế-hoạch đã định.

Ở ngoài mặt trời đã gác núi, những muỗi đã vo ve ở ngoài phòng. Đề-mích-trí vừa viết vừa nghe tiếng mục-đồng giắc bò về, cùng nông dân xáo chuyện ở trước sân. Công-tử gọi quản lý vào bảo ra nói với nông dân chọn ở trong làng chỗ nào liền thì đến họp ở đó, rồi. Công-tử cũng ra đó nói chuyện. Chàng uống vội một chén nước chè rồi cũng đi.

CHƯƠNG BỐN TƯ

Các nông dân ra họp nhau ở trước đình, chuyện trò ồn ào cả, nhưng khi thấy công-tử đến thì họ dân dân im cả, rồi đều cất mũ chào. Họ ăn mặc nhìn khổ sở hơn bọn nông dân ở Cô minh quan nữa, có người chỉ mặc một cái sơ mi, quần xan đen đầu gối, chân lấm cả bùn như ở ông mới về.

Công-tử hết sức làm cho khoái-nhạt nhất và nói ngay rằng đã định giao trả hết cả đất ruộng lại cho nông-dân. Song họ cứ lặng yên, không tỏ ra cảm tình gì hết cả.

Công-tử đỏ bừng mặt lên mà nói thêm :

« Tôi tưởng rằng người nào cũng có quyền hưởng lợi của thổ địa »

Có mấy người nói lại :

« Thực thế, mà cũng nên thế mới phải »

Công-tử lại nói rằng cái số sở đắc thì phải chia đều cho đủ mỗi người, còn đất ruộng thì phải trả một số tiền thuê, từ họ định lấy, những số tiền thuê ấy thì cứ để dành đó làm cái tư bản chung để phòng dùng về những việc công ích.

Lại có một vài tiếng khen phải, nhưng nét mặt phần nhiều người thấy nghiêm hơn trước, mà họ đều nhìn xuống cả, hình như họ sợ rằng để cho công-tử hiểu rằng cái chước đủ trá, cái lòng xảo quyệt ấy không còn ai lạ, thì công tử sẽ rầu hả. Công-tử nói thiết rõ ràng, nông dân cũng có phải là ngu đôn chi đâu ! Nhưng họ không hiểu, cũng như quản lý kia không hiểu, cũng không phải là lạ vậy, xưa nay cái đều xác tín của họ là người ta cốt phải lo lợi ích cho bản thân mình, vả lại mấy trăm đời nay, các địa-chủ đều chỉ mưu tư-tư tự-lợi mà bóc lột dân nghèo, nên họ hết sức nghĩ xem trong ý của Đề mích-trí nói đó có đều gì thiệt hại cho họ không.

Đề mích-trí hỏi :

— « Nào, các người định tiền thuê là bao nhiêu ?

« Chúng tôi định giá sao được ? Đất ruộng của ngài, ngài có toàn quyền định lấy.

— « Tôi đã nói rằng cái tiền thuê ấy rồi cũng để làm tiền chung cho các người đều hưởng kia mà.

— « Không có thể làm như thế được. »

Quản-lý đứng sau công-tử nói :

— « Này, các người nghĩ lại mà hiểu thử. Công-tử muốn cho các người thuê đất, nhưng tiền thuê ấy đã góp thành cái tư-bản chung cả mọi người.

— « Chúng tôi hiểu lắm, cũng như bỏ tiền vào ngân hàng chứ gì ; nhưng cứ đến hạn thì phải nộp tiền, chúng tôi nhiều « nợ » quá rồi, không thể mang cái nợ ấy nữa.

— « Phải đó, cứ để như cả là hơn. »

Một người nói, dần dần nhiều người đưa nói cả lên, đến tả ý bất bình cả.

— « Tôi sẽ làm khoán-ước, cả tôi cả các người đều ký tên kia mà.

« Chớ ký làm chi chứ. Chúng tôi chỉ cần một đều là ngài cho chúng tôi lúa giống thôi.

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

PHỤ-NỮ DIỄN-ĐÀN

Cảm tưởng về vấn-đề nữ-quyền

Xem báo Tiếng-dân số 43 thấy bài của bà Hoàng-thị-Lan lai cảo về việc lập nữ quốc-dân giáo-dục-hội, bất giác phải vuốt ngực thở giài mà sinh lòng cảm tưởng.

E a đây tài sơ trí thiển, chỉ ước ao được nhiều chị dựng cờ, giương trống làm hướng đạo, tiên phong cho em cùng các chị mà theo chân nối gót, nhẽ ra thì không nên nói leo mới phải. Song! trong trí đã có một ý tưởng gì thì không thể không nói được!

Than ôi! hằng ngày thường thấy các báo chương hô-hào việc đòi lại nữ-quyền mà buồn! nữ quyền là gì? là quyền của người đàn bà. đàn bà là gì? đàn bà là người, ... là người cũng như đàn ông; nam-giới, nữ lưu, ai cũng là một người dân, thế thì nữ-quyền tức là nhân quyền, nhân-quyền là sở hữu chung của hai đường, không phải riêng gì bên nam giới được có mà thôi!

Nhân quyền! nhân quyền! hai chữ nhân quyền quý hóa thay! đã là người ai chả muốn có quyền.

Chúng ta sinh trưởng ở trong vòng hắc ám, nhân quyền không có, nhân quyền đã không có thì lấy đâu ra nữ quyền! bởi thế nên ngày nay chúng ta chỉ nên lo thu phục nhân quyền mà thôi.

Nữ lưu, nam giới cùng nhau kết chặt giây đoàn thể, đồng tâm hiệp lực mà thu phục lấy nhân quyền.

Không phải là em giám phản đối các chị đâu! nhưng! em nghĩ rằng ai nói đòi nữ quyền là nói không nhầm! Đòi ai? đòi bên nam giới ư? Phàm ở đời ai cũng thế, lực lượng mình có bành trướng thì mới lấn nổi quyền người khác. huống chi anh em nam giới vị tất đã ai có quyền gì! làm sao mà lấn quyền ta được. Bây giờ chúng ta chỉ cần phải thu phục nhân quyền là sự trước nhất.

Nhân quyền đã có, nữ quyền không phải đòi cũng về, người đã có quyền thì mới có thể tự do, bình đẳng được; ngôn luận tự do. hành động tự do, đàn bà cũng như đàn ông, việc gì đàn ông làm được, đàn ông nói được, xem được, nghe được, thì không có quyền gì bưng tai, bịt mắt, trám miệng chị em nữ giới được cả? Nhưng! khốn một nỗi chị em ta như mê mới tỉnh, trình độ còn thấp kém, học thức còn giở giang, nghề nghiệp lại không có, chưa đủ tư cách làm người nữ quốc-dân cho nên cần nhất là sự mở mang trí thức. Gần đây các chị em sẵn lòng sốt sắng mà bộ hào cải nghĩa này, vẫn để kia những người đã giàu tấm lòng vong-kỷ mà quan tâm đến việc quốc-gia xã-hội thì ai là người nữ phản đối mà không tán thành. Trước kia bà Bảo-Hòa đã đề xướng việc lập Phụ-nữ tạp chí, kẻ tán thành cũng nhiều, người phản đối cũng lắm. bồng nổi lên một trường dư luận. rút cục lại cũng chưa thấy thực hành sự gì cho được mỹ-mãn; mới đây trong Nam-kỳ có Cô Trần-ngọc-Phiên nói về việc Phụ-nữ tương-tế-hội cũng chưa thành lập. lại tiếp đến bà Hoàng thị-Lan tính tập hội Nữ-quốc-dân-giáo-dục.

Ôi! nếu cứ có nói mà không có làm thì chẳng khỏi làm trò cười cho anh em nam giới. họ cho chị em mình là: đem những xảo ngữ viển vông, mà cầu chút hư danh trên báo-chương. còn thực hành thì trước sao sau vậy.

Em nói thế không phải là tự khinh đâu! em cũng biết rằng: «tiên tự vũ, nhi hậu nhân vũ chi» nhưng nếu việc làm khác với lời nói thì lương tâm ta cũng tự khinh ta trước, chẳng phải dợi người ngoài. Các chị em ai đã cho ba việc em nói trên này là phải xin sẵn lòng tán thành và lần lượt thi hành:

1.) việc lập Phụ-nữ tạp-chí
2.) lập hội Phụ-nữ tương-tế
3.) lập Nữ-quốc-dân giáo-dục hội

Phàm việc gì cũng thế, phải cho đồng tâm, hiệp lực thì mới có thể kết quả hoàn toàn được. Vẫn biết chị em ta còn nhiều người chưa đủ tư cách một nhà làm báo, làm hội trưởng. Thế nhưng! tam ngu thành hiền, chúng ta họp nhau lại mà làm thì sẽ thành một nhà báo đủ tư cách.

Chị em ai là người giầu tấm lòng vong-kỷ xin hãy sẵn lòng mà tán thành cho, kẻ hằng tâm, người hằng sẵn, giúp nhau về đường tinh thần hay vật chất: một tờ báo muốn ra đời, đường tài chính phải cho rộng, cần phải có người có văn chương có tư tưởng và biết đường giao thiệp.

Vậy chị em ai là người sẵn lòng giúp? giúp về đường tài chính hay văn chương???

Ta chẳng nên tự vị người, ai dễ xướng lên việc gì đáng thực hành thì chị em cũng nên sẵn lòng mà tán thành cả. Song! cứ nên lần lượt thi hành, nên biết rằng ngày nay chị em ta làm một việc gì thì anh em nam giới làm mười việc cũng không khó bằng!

Nếu nay cứ mỗi người một ý kiến khác nhau, kẻ bô hào vấn đề nầy, người khởi xướng mục đích khác, không ai chịu tán thành cho ai thì chắc là không có việc của ai được kết quả hoàn toàn mỹ mãn.

Bà Bảo-Hòa xướng lên Phụ-nữ tạp-chí là cốt để mở mang trí thức, tăng tiến đức hạnh và giúp cho Phụ-nữ được quyền bình đẳng trong gia đình xã hội về đường tinh thần. Phụ-nữ tạp chí ra đời không giúp cho đời được nhiều cũng ích lợi cho chị em được ít, chẳng phải là việc chị em nên phản đối (về việc này em đã nói qua trong báo Thực-nghiệp).

Chị em nên tán thành cho Phụ-nữ tạp-chí chóng chóng ra đời, nếu tờ Phụ-nữ tạp-chí ra đời có cơ quan bền vững, và mục đích hoàn toàn, bây giờ ta sẽ thực hành đến việc lập hội Phụ-nữ tương-tế, như được mỹ mãn thì rồi ta lại bàn đến việc nữ-quốc-dân giáo-dục-hội, thiết tưởng cũng chưa lấy gì làm muộn vậy!!!

Chị em ta ơi! ở đời không có việc gì là khó, chỉ có ta không muốn làm và không có lòng kiên-nhẫn mà thôi! vạn sự khởi đầu nan, ban đầu khó chứng nào thì sau này sẽ được kết quả hoàn toàn mỹ-mãn chứng ấy.

Chị em không nên lo rằng: làm không nổi, việc gì đã đến cho ta làm thì ta đều có thể làm được cả. Phúc chí tâm linh, nhân bất trí đoản. chị em hãy gắng lên.

Melle HOÀNG-LẠC
Bình-Định

MANDATS CỦA AI??

Saigon
Chợlớn
Vinh

Bản báo nhận được mandat số 376238 ngày 18-11-27 ở Saigon, số 440086 ngày 15-12-27 ở Cholon mỗi cái 1$50 và số 592985 ngày 18-2-28 ở Vinh 5$00, đều không có tên, vậy phải của ngài nào xin cho bản quán biết, để tiện việc sổ sách.

TIẾNG DÂN

TƯ TƯỞNG MỚI

Công-đảng không chấn-hưng là vì công-học không phát đạt

(*Nguyên hán-văn của Ngô-trí-Huy*)

(*Tiếp theo*)

Ở về Viễn-đông ta. may còn hưởng được dã-man hạnh phúc, chưa có gì đã gọi là tư-bản và công nhân. Nào hay, ngọn triều Âu-Mỹ, ào ào cuốn sang. làn sóng văn-minh. lần lần tràn tới, nhà tư-bản ngoại-quốc, với nhà tư-bản Trung-quốc, đã nảy nở như măng mùa xuân, trong ngoài mật tiếp; bọn công nhân nước mình nếu còn dữ trí thức dã-man, a dua khuynh loát, để mưu sinh-hoạt, thì trong khoảng vài ba năm, e rồi cũng đến tàn giết lẫn nhau thôi.

Chỉ có một phương-pháp dự bị cứu tế, như chính trị mà có chính đảng, công-nhân tất phải có công-đảng. Song chính – đảng nước mình không hay hưng thịnh, hiện tuy rằng có đó, song cũng mang tiếng bất lương, hỏi tỷ do vì đâu? thì thức giả đều cho vì tại giáo-dục; còn về công-đảng. lại ngó càng thêm buồn; bọn công nhân mình dương mù mù mờ mờ, hết thảy còn sống say chết mộng. trong đám ninh hót cnê bai, chưa ai hiểu công-đảng là gì cả. Dù có ra nữa, thì trong lúc tạm thời, cũng đủ biết chưa ra gì; suy nguyên lý-do, há lại không phải vì giáo-dục! Song le đã gọi là quốc dân hay công–nhân, đều đã ngoại tuổi tòng học. đối với món giáo dục các nhà học-hiệu, không quan hệ gì. Nên chỉ muốn quốc-dân có giáo dục. thì phải có một lối giáo dục thông-thường, muốn công-nhân có giáo dục, thì phải có một lối giáo–dục bổ tập.

Nay ta hãy nói về công nhân. sở dĩ gọi là giáo-dục bổ-tập của công nhân, như sắm sách sắm báo và lập hội Quảng-trí. cái lối ấy đã thường hành ở Âu Mỹ. Nên chỉ gần đây trong các xưởng thợ, đều đặt lớp học đêm, mà trong vùng công-nhân trú ngụ, họ cũng có tự đặt ra cái phòng xem sách và xem báo, đó cốt để tăng tấn giáo dục cho công-nhân, để mưu kết hợp một công đảng hoàn mỹ, rồi sau mới có thể cùng các nhà tư bản, cạnh tranh sinh-tồn.

Nay công đảng nước ta, vắng vẻ chẳng nghe tăm hơi, là công học nước ta, các bạn thợ thuyền, không ai để ý; thế thì ở trong hồi làn sóng văn minh tràn khắp, thế lực tư–bản ngày tăng, bọn mình toan lấy gì mà sinh hoạt được nổi.

VIỆT-NÔ dịch

VIỆC THẾ GIỚI

Á ĐÔNG

TÀU

Tin báo Tàu

Các chức bộ-trưởng của chính phủ Quốc-dân. – Các chức bộ trưởng của chính-phủ Quốc-dân đã định như sau này:

Bộ Trưởng tài chính: Tống-tử-Văn;
Bộ Trưởng giao thông: Vương-bá-Quân;
Trưởng Đại học viện: Thái-nguyên-Bồi;
Bộ Trưởng ngoại giao: Hoàng-Phu;
Bộ Trưởng Nông khoáng: Lý trọng Công
Bộ Trưởng Công thương:
Khổng-tường-Hy;

Trương-chí-Giang là đại biểu của Phùng ngọc-Tường cũng sẽ được cử coi một bộ.

Sự yêu cầu của nữ giới Giang ninh. – Đại-biểu đoàn các giới phụ nữ ở Giang-ninh tất cả hơn 80 đảng, cùng nhau đem tập thỉnh nguyện đến cuộc hội nghị Chấp giám. Nữ sĩ Hà-hượng Ngưng ra tiếp có diễn thuyết đại ý rằng: Sau khi bản đảng đã tổ chức lai. phụ nữ chưa được giải phóng, tôi ở vào cái địa vị ủy viên chấp hành. thực rất lấy làm xấu hổ. Tôi đối với việc vận động giải phóng cho phụ nữ ta, xin hết sức làm cho tới mục-đích, kỳ đến chết mới thôi. Nữ sĩ khi diễn thuyết, thỉnh thoảng lấy khăn che mắt, hình như lau nước mắt vậy. Sau bảo đại biểu đưa tập thỉnh nguyện ra để đưa vào cuộc đại hội xét xem thế nào. Các đại biểu lấy làm bằng lòng, cùng nhau hoan hô rồi giải tán.

Hồ-han-Dân, Tôn-Khoa, Ngũ-triều Khu xảy bị người giết. – Có tin ở Tân gia-ba rằng ngày 6 fevrier bọn Hồ han Dân, Tôn-Khoa và Ngũ-triều-Khu đến Tân-gia-ba các Hoa kiều ở đó rất là hoan-nghênh, chiều ngày 8, có một người xông vào cuộc hoan nghênh đặt tại trong nhà hội quán bắn súng chực giết ba người. nhưng đều tránh khỏi, không ai việc gì cả, chỉ có Lâm văn Khánh là nguyên hiệu trưởng nhà Đại-học Ha-môn bị thương nhẹ. Ngày 9 bọn Hồ ở đó đi đến Colombo.

(T N D B.)

Vô tuyến điện

(Tin ngày 18 tháng 2)

Tại đường Đông-thiết-lộ. – Tương tác-Lâm có lệnh bắt công-ty Đông-thiết lộ phải dùng đồng bạc bản hạt làm bản nguyên trong việc buôn bán giao hoán mà bấy nay vẫn tính bằng roubles-or Một đạo khác lệnh thứ hai định rằng sẽ có một người ủy-viên đặc biệt kiểm sát sự phát hành ngân phiếu tại miền đường Đông-biết lộ cho đồng bạc Cấp-nhĩ-tân lên giá, vì giấy bạc phát nhiều quá tiền ấy đã phải sụt xuống 50 phần trăm

Thổ phỉ ở cương giới Cao-ly. – Vì quân chánh-phủ (Bắc kinh) hết sức tiễu trừ bọn thổ phỉ, nên ở đường cương giới Cao-ly đã được yên.

(Theo arip)

. . .

NHẬT

(Tin ngày 18 tháng 2)

Cuộc tổng tuyển cử. – Có mấy quan chức ngạch binh đã ra lệnh gửi trả những đĩa máy lưu thanh về bài diễn thuyết tuyển cử của Thủ-tướng đã phát cho những hội Lão-binh và Tráng-binh, họ nói rằng sợ sinh náo động ở trong binh đội

(Tin ngày 19 tháng 2)

Cuộc tổng tuyển-cử. – Cuộc vận động tuyển-cử náo-nhiệt lắm, thỉnh-thoảng lại có sinh xung đột. Đảng lao-động đã tố-cáo một người chức-viên trong-yếu của Thủ-tướng vì cớ người kia can-thiệp vào cuộc vận-động tuyển-cử một cách trái luật. Theo các người nguyên-đơn thì sự tố-cáo ấy là cốt để phóng ngư các sự âm động mạn-muội của Chánh-phủ.

(Theo arip)

. . .

DIỄN DIỆN

(Ngày 18 tháng 2)

Đề chế hàng anh. – Mới có điện-tín ở Rangoon báo rằng sau một cuộc vận-động kịch-liệt do mấy người Ấn độ chủ-tướng thì hội-đồng tổng-ủy-viên các hội thương-mãi ở Diễn-điện đã định đề chế hết cả hàng hóa của Anh để báo-thù lại việc các tài-chính-cố-vấn Anh đã xui sử chính-phủ Diễn-điện cử dữ những ngạch thuế hiện hành, mà các ngạch thuế ấy thì cả thôn-dân, thị-dân đều cực-lực phản-đối đã mấy năm nay.

(Theo La Presse indochinoise)

. . .

ẤN-ĐỘ

(Tin ngày 15 tháng 1)

Thái-độ Quốc-vương A phủ-hãn. – Nhà phóng-sự cửa báo Sunday Worker ở Bombay có báo tin rằng:

« Cái thái-độ của quốc-vương A-phủ hãn hồi ngài đi Âu-châu, qua tỉnh Bombay, làm sinh ra một cái tình thế la lùng. Nhiều lần quốc-vương tỏ ý rất lành-đạm với Tổng-đốc Anh. Khi đương sắp đặt để rước Quốc-vương đi dạo các đường lớn trong thành phố thì quốc-vương nhất thiết từ chối không chịu ngồi chung xe với Tổng-đốc. may khi ấy sắp đặt lại ngay được thành không ai ngờ có xảy việc gì Sau trong một buổi tiệc đặt để mừng quốc-vương thì ngài lại từ chối không ngồi cạnh Tổng đốc Nhưng một đều làm cho các nhà quyền-binh Anh ngạc-nhiên nữa là ngài không cho hành trình đã định trước mà lại đi thăm phu-nhân ông Cam-địa là nhà cách-mạnh trứ danh ở Ấn-độ.

(Theo báo Le Quotidien)

. . .

SY-RI

(Tin ngày 17 tháng 2)

Việc độc lập của Si-ri. – Mới có một tờ tuyên ngôn của quan Thượng-sứ nước Pháp ra sau khi Nội-các nước Sy-ri thành lập, có tuyên ngôn rằng nay mai sẽ bắt đầu cuộc tuyển cử nghị-viên. Mọi đều hạn chế về quyền tự-do, nay đều bãi đi, để việc tuyển cử được tự do. Tuyển cử xong, nghị viện sẽ họp quốc hội để định lấy hiến-pháp hoàn toàn độc lập, song không vượt ra ngoài giới hạn các giao ước quốc tế và các điều khoản mà nước Uỷ-nhiệm đã uỷ định đối với hội Vạn-quốc

ÂU-MỸ

PHÁP

(Tin ngày 18 tháng 2)

Cấm dùng các hóa-chất độc trong chiến tranh. – Trong bản tỷ-chuẩn-văn bản minh-ước về việc cấm chỉ chiến tranh bằng hóa-chất nước Pháp nói rõ rằng bản minh-ước ấy chỉ buộc nước Pháp đối với những nước đã công-nhận theo minh-ước. còn đối với các nước không theo thì bản minh-ước ấy không bó buộc được

Một tờ thông-báo của bộ Ngoại-giao nói rằng vừa có hai nước nhận theo minh-ước Genève về việc cấm-chỉ chiến-tranh bằng hóa-chất và vi-sinh-trùng là nước Pháp và nước Venezuela.

(Tin ngày 17 tháng 2)

Việc mộ binh đàn bà ở Pháp. – Bản dự-luật chiêu mộ nữ binh trong thời kỳ chiến tranh được Ha nghị-viện thông quá, thì Thượng nghị viện đã bác bỏ đi rồi.

(Theo arip)

. . .

ANH

(Tin ngày 18 tháng 2)

Anh-hoàng sẽ qua Pháp. – Các báo đăng tin rằng Anh Hoàng cùng hoàng-hậu sẽ sang Paris để đáp lễ lại ông Tổng thống Doumergue. Sau cuộc du lịch của Anh hoàng thì ông Lord Crewe sẽ thôi chức Đại sứ Anh ở Paris và sẽ có Sir William Tyrrll thay.

(Theo arip)

. . .

ĐỨC

(Tin ngày 19 tháng 2)

Việc Hạ-nghị-viện. – Chánh-phủ đã điều đình thỏa hiệp được với các đảng để cho Ha-nghị-viện cứ họp luôn đến cuối tháng ba. Chắc chắn nhiều phần rằng cuộc tổng tuyển cử sẽ khởi sự vào ngày 20 tháng năm.

. . .

HOA-KỲ

(Tin ngày 17 tháng 1)

Hội-nghị Liên-Mỹ. – Các Hội Học-sinh Lap đinh-Á-mỹ-lợi (Latino-Americain) ở Paris cùng với các hội ở Berlin đã họp hội đồng mà phản đối cuộc Hội-nghị Liên-Mỹ, cho rằng cuộc hội-nghị ấy chỉ là một cái chước khôn khéo để che đậy cái dã tâm sâm lược của nước Hoa kỳ đối với các nước nhỏ ở Mỹ châu mà thôi.

(Theo báo Tây)

HIỆU CON BƯỚM BƯỚM

Mới lập tiệm nghành tại Phố Hàng-Đường
Số nhà 47, HANOI – (Tonkin)

ĐẠI-QUANG ĐẠI-DƯỢC-PHONG

48, Boulevard TỔNG-ĐỐC-PHƯƠNG — CHỢ-LỚN - NAM-KỲ

Thượng-Hài Huyết-Trung-Bửu (số 39) Thuốc-Bổ rất tốt

HIỆU CON BƯỚM BƯỚM

Thuốc của hãn dược phòng có gởi bán khắp cả mấy tiệm thuốc bắc trong xứ Nam-việt, Cao-mên, Lào.

Trẻ nước thanh suy công bởi đàn mẹ hay yếu, đó nơi khí huyết mẹ ra khí huyết lâm cho cũng trong nước và bên chất gốc thêm loài giống rất mạnh mẽ, vì nay đương lúc chiến tranh nên ta phải gấp lo xét cho hết sức mình nên chậm trễ. Vậy thì có thể thuốc Huyết-trung-Bửu là thiết, rất bổ huyết của tạng tâm và thêm sức mạnh trong thân thể. Cũng vì bởi tìm kiếm hết sức mới đặng thuốc nầy.

Người ốm yếu da mặt như giấy thì biết rất là huyết đã hư rồi. Vậy uống thuốc Huyết-trung-Bửu hãy bổ thì da thịt trở nên đỏ, sắc mặt tốt tươi; khi chưa uống thuốc lấy tim chích máu trên đầu ngón tay bôi trên giấy coi cho kỹ đó mới thấy giọt đầu tiên đã uống thuốc đặng 7 ngày chích máu như trước thì thấy tươi tốt hơn. Còn đàn bà được lên thì trở nên mập hơn uống thuốc bổ gì biết, cần thử thì biết.

Khi chưa uống hãy cầm vật chi đặng trên một yên giờ lên kh ng nổi đến khi uống thuốc nầy đặng bảy ngày lại cầm vật ấy giờ lên như không biết nặng.

Phàm người yếu thì khẩu, miệng nói chuyện nên uống Huyết-trung-Bửu phần khí đầy đủ trở nên vui vẻ. Nói chuyện cười đều hà hơi giờ không nhơm.

Còn người huyết hư đi nửa đêm đường thì thấy ngực nhảy thụi thụi. Nếu uống Huyết-trung-Bửu được một tháng chạy xa một đặm cho chơn thấy ngực nhảy nữa.

Còn thêm một chứng rất hay như đêm đọc thái quá thì thân thấy kém suy, người khi lạnh lẻo bởi chớ máu mà sanh ra, hễ huyết kém thì tạn thân kém, nên uống thuốc bổ huyết là uống bổ thận.

Lại còn thí nghiệm cho người yếu ít sức hoặc không tốt uống thuốc nầy bảy ngày thì vẻ có sức nhiều, bằng an và tốt; người đàn bà đường giây tháng khi lâm bàn đau bụng. Lọc ra như làm bằng không dứt. uống luôn một tháng thì huyết sẽ trở nên đỏ tươi và không đau bụng, mỗi th ng chẳng bỏ trật sụt.

Nếu uống thuốc Huyết-trung-Bửu được bảy bữa thì tinh thần tốt và ăn lại; thuốc Huyết-trung-Bửu bổ huyết khí nhiều cách thứ đã hơn bấy nhiêu.

Thường khi con nít mất sức tiên thiên đã kém thì sanh nhiều bịnh khó, hoặc đến bốn năm tuổi chưa biết đi đứng, là lại khí huyết chưa đủ, hoặc bịnh cam-tích, cũng bởi đó mà ra. con nít từ 3 tuổi đến 5 tuổi khi đã ăn cơm rồi phải cho uống thuốc Huyết-Trung Bửu hiệu con Bướm Bướm! mỗi lần cả lọ mỗi ngày uống ba lần pha với nước ấm, thì trở nên mạnh mẽ và chẳng hề có bịnh chi khác, nhỏ máu đều đã đến giá không hay đau đớn.

Một người đàn bà đường kinh không đều, hay làm đau bụng, uống thuốc nầy đường kinh trở nên tốt lại, và đậu thai, còn như người đàn bà có nghén uống thường, đứa sanh đó mau mắn và có sức mạnh, lại ngày sau đứa con ấy cũng ít bịnh, vì bởi sửa tốt cho con bú tự nhiên nó phải mạnh

Đờn bà huyết khí hư thì sanh ra rầu buồn nằm ngồi không yên, can hỏa lòng lên làm đau bụng và nhức mỏi cả mình mà uống đặng Huyết-trung Bửu thì huyết khí tốt lại, can hỏa hạ xuống khỏe khoắn trong mình, và các chứng bịnh nói trên cũng tiêu trừ đặng hết.

Người tuổi trẻ tiên thiên và hậu thiên suy kém hay đam dục, khí huyết hao kém sanh ra vàng da mặt, hay xây xẩm tối tăm đau lưng lỏng gối tay chơn yếu đuối phải suy tàng eun và tạng thận, lưng trong ớc, lỗ tai lùng bùng, đặng thuốc nầy được một tháng thì mặt mày tươi tắn lại có sức mạnh và các chứng bịnh đã nói trên đều đặng tiêu hết.

Người học hành kia, lo lắng quá độ, thì tâm huyết hao kém sắc mặt như giấy trắng hình ốm mặt vàng hễ đặng thuốc nầy thì tâm huyết trở nên mạnh mẽ và khí huyết đều có lại, và nở nang hình vóc con người rất nên xinh đẹp.

Một người già cả huyết suy kém, tinh thần yếu đuối hãy đặng thuốc nầy thì tự nhiên tóc xanh và râu đẹp.

Cách dùng: xem trong toa thì rõ.

Giá ve nhỏ là . . . . . 1$20
Giá mỗi ve lớn . . . . . 2$00

Chư ông có mua xin nhìn cho thiệt nơi nhãn « CON BƯỚM BƯỚM ».

Ai muốn mua thuốc xin sách catalogue thì cứ lại tiệm Đại-lý ở các thành phố Bắc Trung, Nam, Bảo-kỳ cho rõ.

https://tieulun.hopto.org

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

局商成利萬
Một việc ích lợi chung về đường kinh tế

Bản hiệu buôn bán và những thực nghiệp như sau này

1° chế tạo một thứ nước mắm ngon rất đặc biệt chế đúng cách vệ sinh, không thối không chua, không sinh vi trùng đã cả bán buôn bán lẻ

2° Chế tạo các thứ rượu ngọt (sirop) rất ngon mà giá lại rẻ, xưa nay đã được nhiều tiếng ban khen.

3 chế tạo các phẩm danh hương, dùng để tế tự thì thông thần minh, dùng để vệ sinh thì phương thơm được, thật là một thứ hương rất mới mang Đặc sắc.

4 chế tạo các thức Danh trà. bản hiệu dụng công kén tìm các vị chè tốt ở thổ ngơi về các Danh sơn mình chế theo cách hóa học, chè này đã ngon và đủ cả chất bổ chất tiêu, vật tuy tầm thường, nhưng công hiệu rất lớn.

5 bản hiệu có bán đủ những Trung Tây tạp hóa, và cả sản vật thực vật nước mình, như là trên rừng : gỗ, than, cải dưới bể : muối, mắm, cá. Đồng bằng . thóc. gạo ngô đỗ v. v.

6° bản hiệu có gọi một tên họ cải lương, mục đích để dúp đỡ nhau về đường tài chính, cho đã vân buôn bán làm ăn, nguyên việc đó đã trình tòa trước bạ lại tòa An vinh đầu vào đã rồi, nếu ai hiểu thấu chủ nghĩa hay có ích lợi vào chơi họ cải lương Vạn lợi thành thương cục này thế nào cũng trở nên giàu có bản hiệu mong rằng anh em bà con sẵn lòng chiếu cố trước nữa lấy tình hiền lạc họ hàng buôn bán tiện lợi với nhau, sau cũng là một lối sinh tài khôn khéo, để cùng nhau xây đắp lấy nền kinh tế nước nhà vậy

Kính cáo

VẠN-LỢI-THÀNH-THƯƠNG-CỤC
26 Rue de chinois Thanh-hóa

Đất cho mướn, lập hàng buôn ;

Ba mẫu vuông, theo sông cái ;
Cất nhà máy, lập trại cưa :
Đánh giây dừa, cùng lò gạch ;
Lập hãng dệt, nồi vựa dầu ;
Năm năm đầu, không ăn thuế ;
Mấy năm kế, sẽ tính tiền ;
Đất sơn điền, tại Rạch-cát ;
Chợ-lớn hạt, thuộc Châu-thành.
Chỗ hội rành, tòa Tân-đáo ;
Cùng nhà báo, chỗ thông-thương ;

BÙI - HỮU - LƯƠNG
mà điện nghị

BÙI - HỮU - LƯƠNG
134 Rue Jean-Eudel
Xóm-Chiếu
SAIGON

CUỘC THI QUẢNG CÁO
của hiệu HƯƠNG-KÝ

Các kiểu vẽ dự cuộc thi mới được 24 kiểu, còn các bài thơ mới nhận được có 20 bài cho nên chưa đủ giải thưởng, vậy xin gia một hạng hai tháng nữa để các nhà văn-sĩ và các tay mỹ-thuật có đủ thời giờ mà giúp quảng cáo cho việc công nghệ nước nhà.

HƯƠNG-KÝ Photo Hanoi
Cần bạch

NGUYEN-VAN-THONG
DIT TAN-THANH
Faifoo — Annam

Entreprise des travaux en Annam
TRANSPORT D'AUTOMOBILE
LIBRAIRIE CORDONNERIE EPICERIE CHAPELLERIE

Bảo lãnh cửa nhà và kiểu lương đạo lộ.

Buôn bán tạp hóa và cho thuê xe điện.

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-PHÁP SẢN-VẬT
Cổ-phần hữu hạn Công-ty.
Tư-bổn 133.500$00

Tổng Cuộc tại Saigon
Phân Cuộc : Phanthiết, Mái-nó
Phòng phân chất bảo nghiệm : Khánh-hội (Sài-gòn), Thành-Đức (Phan-thiết)
Xưởng chế tạo : Khánh-hội (Sài-gòn), Đức-Thắng, Hưng-long (Phan-thiết), An hải (Phú-hải), Hải-Tân (Phan-rí), Khánh-thiện (Mái-nó), Thành-đức (Phan-thiết)
Phòng nghỉ

Công ty thành lập đã ngót 20 năm, chuyên nghề chế tạo và bán nước mắm, nước mắm ngon lành, hợp pháp vệ sinh, đúng luật nhà nước, đáng nhân chiếu cố, xin nhận rõ nhãn hiệu tem các Liên-Thành.

Phòng nghỉ thì rộng rãi mát mẻ, rất hích cho khách du lịch.

MÔNG LƯƠNG ĐƯỜNG
Pharmacie et médecin
N°, 80 Rue Daingai-Soctrang.

Bổn đường bán đủ các món thuốc, sống, chín, và cao, đơn, hườn, tán của các nhà trứ danh trong cõi Đông-dương nầy. Trong tiệm lại sẵn có thầy danh y coi mạch hốt thuốc, rất tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bổn đường có chế hườn thuốc thiên-thời, trị bệnh tả lỗ tả, cho khắp mọi nơi dùng dâu lành đó, thuốc ấy chỉ cho không, không bán chác gì, nếu ai có bệnh cần kíp, bất luận quen lạ, xa gần, hỏi đến thì bổn đường xin sẵn lòng gởi biếu ngay.

BỆNH QUI DA CÓ THUỐC TIÊN

Hễ ai mắc phải bệnh lậu hãy dùng mau đã, uống thuốc khẩy ra mọi nơi rất mà không khỏi và rất hiết mực, nó uống đến thuốc của bản hiệu, bệnh nặng thế nào chẳng phải khỏi mà rất hết mực mà không hại đường sinh đục mà thêm thể người mẫn khoẻ mạnh như thường. Không có một mũi gì cả, hoặc mua thuốc nầy hiện đã nhiều thanh tử nơi xem mà rõ, ai dùng qua rồi cũng khen mà chịu cho bản hiệu chế ra được hay mình thuốc rất là thần hiệu như vậy. Thật thế không dám nói khoác. Thuốc lậu 1 p. 00 một hộp, dường mai 1 p. thanh tự. Bản hiệu lại có thứ dưa hương bình nhiều, dưa vàng, dưa nâu, dưa gia giang, dưa hoa, ăn không chán, y chánh, ở xa không nên phải ngại tiếp tục, giá 0 p. 50 1 hộp, thuốc hoàn của người hàng trứ danh hết tỷ lệ phi bệnh gì hãy thử mà uống cùng chẳng khỏi, của người khác 1 p. 00 một tự, trở xuống 0 p. 50 một tự, bản hiệu gởi lính bán giao người rất thường. Bản tại HOÀNG-VĂN-ÍCH 87 phố ninh-xá Bắc-ninh Tonkin.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí — có bán xỉ và bán lẻ đủ thứ thuốc Tây, y như mấy Đại - dược - phòng Langsa ở Saigon vậy.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí — có bán thuốc trị về bịnh TIÊM-LA đã nổi danh, thuốc nầy uống khỏi chích, ít tốn hao, lại kín đáo.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí — có bán thuốc trị về bịnh GHẺ - CÓC, CHÚM-BAO, nặng nhẹ thế nào, uống vào cũng hết.

Nhà thuốc Nguyễn-văn-Trí — là người đồng-bang ta nên chiếu cố, vì là của người Annam mình tập ra, và buôn bán không thua gì các Nhà thuốc Tây lớn khác, ở trong xứ ta.

Xin con Hồng cháu Lạc, nhớ đến Giống Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI
BÀO-CHẾ-SƯ
MYTHO
(Cochinchine)

Téléphone N°32 — Adresse télégraphique PHARMATRI

TÂN-LỢI
TAILLEUR
120, Rue d'Espagne SAIGON

May đồ tây phục, theo kiểu kim thời, đã khéo lại mau, laine nỉ đủ thứ.

TO NHẤT Ở ĐÔNG-PHÁP
CỦA NGƯỜI ANNAM

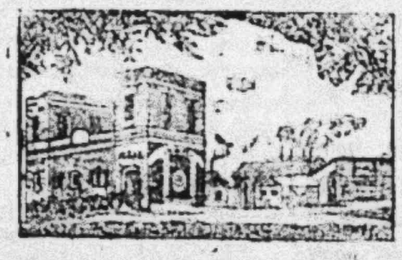

Bản sở chuyên chế các thứ peintures ordinaires, laquées, vernis, essence de térébenthine, cire à paquet, chromo - encaustique, couleurs pour peintures et à la chaux etc. . .

marque "RÉSISTANCO"
Hàng thực tốt giá thực hạ.

Envoi de catalogues et échantillons sur demande.

NGUYEN-SON-HA, Fabricant
Bureau : 46 *Bd — Amiral Courbet*
Usine : *Route de Lach-Tray* } *HAIPHONG*
Adresse tél. Sonha - Haiphong — téléphone 208

MAGASIN DE SOIERIES
TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ Lãng Tàu, hàng Thượng-hải như là : lãnh, xuyến, trứu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rút và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của Tây hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim-Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$ 75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng).

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

Người Nam xin hãy giúp người nước Nam.

Hiệu chúng tôi có bán đủ đồ tạp hóa và hàng tơ, lụa, nhứt là đồ ăn mặc theo kiểu mới như : Fauteuils, Régates, Chemises, Pyjamas, Giầy, vớ, nón vân vân, đủ hạng.

Làm Đại lý nhiều hãng lớn ở Saigon và ở Hanội bán xe máy và đồ phụ tùng nhiều kiểu đẹp đẽ và chắt giá phải chăng.

Làm Đại lý cho hãng Etablissements Indophono ở Hanội (Agence pour le Sud Annam) bán máy hát và dia hát cailương hiệu Victor và Odéon (con chó ngồi tiếng hát trong máy mà biết tiếng của chủ nó là một thứ dia rất hay có tiếng nổi đồng bào ta ưa dùng bấy lâu nay. Lại có trữ bán sóc gỗ cất nhà Tạp Mộc và Danh Mộc) ở xa, ai có cần dùng đều gì xin cứ viết thơ thương nghị, chúng tôi sẵn lòng hồi âm lập tức.

Nay kính
Bazar "LA CONFIANCE" dit TINTHÀNH
(Annam) Nhatrang
ĐẶNG-LONG-CHẦU, Directeur

BÁN BUÔN ĐI KHẮP CÕI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc đông hạng 6 lạng
Thuốc dánh hạng 3 lạng
Mua buôn tính giá riêng

Thuốc lào "Hoành Phát"

BÁN TẠI HIỆU :
LY SENG BAO
42 Phố hàng bồ HANOI

Giây nói số 230 Hom thơ số 41

THAY ĐỔI MỚI RỒI

Nhà hàng của tôi trước ở Ninh-hòa nay đã đem về Nha-trang đường N° 1 trước mặt nhà hàng máy nước đá của hiệu Stad.

Nhà hàng chúng tôi, buôn bán tạp hóa, đủ các thứ ăn mặc ; hàng tàu, tây, nam, bắc. Có bán vật hạng làm nhà cửa như : Vôi gạch, ván ván, có xe bò cho mướn chở hàng hóa, và lãnh hành các công trình. Lại có Garage để sửa xe hơi. Đủ thợ sửa các thứ máy, có thợ rèn, rèn đồ nông nghệ bán nữa. Có bán khoan, bàn tiện ván ván.

Xin các ngài chiếu cố cho người đồng ban được một phần quyền lợi bổn hiệu xin cảm ơn đời đời.

ĐỖ-TRẤP, hiệu nhà là ĐỖ-VINH-LONG dit VIÊN-XIN
Commerçant NHA-TRANG
Thơ và giây thép xin đề : Mr VIÊN-XIN
Entrepreneur à NHA-TRANG

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO
HIỆU BÀO-CHẾ
THANH-HOA — ANNAM

HỎI AI LÀ KẺ VIỆT-NAM — XIN HÃY GIÚP NGƯỜI NAM VIỆT

Là Hiệu Bào-chế thuốc tây của ông Phan-văn-Giáo, nguyên bào chế ngạch y-tế, độc-lực tổ chức lên.

Có đủ các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các nhà đại dược-phòng trứ danh bên Pháp chế ra chuyến tầu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phí vô ích, đều giảm bỏ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa mời kịp hay mời không được quan thầy thuốc.

Đồng bào ta nên chiếu cố, trước là được thuốc tốt, sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

CÁO BẠCH
CHÈ ĐẦU XUÂN

Cần dùng nhiều người làm Đại-lý để bán chè, pháo Tiên-long, hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa-hồng, ai muốn làm mời đến Tổng-cục châm chước.

Hương càng đượm lửa càng nồng,
Rày xem phỏng đã thỏa lòng ước ao.

Một mối lợi 6 triệu bạc chè tiêu thụ một năm ở trong cõi Đông-pháp, 25 triệu đồng bào ta đã bỏ chìm đắm về tay người ngoài hưởng thụ hơn 4 ngàn năm nay.

Bạn thương nghiệp Tiên-long thương-đoàn chúng tôi có lời kính trình các quí khách chiếu cố dùng thứ chè Tiên-long tự nhiên hương chè, bản hiệu chuyên môn kê cứu 15 năm trời, nay đã được hoàn toàn công hiệu, cũng đủ 2 thứ : Liên-tử và Ô-long, chè gói, chè bao, giá bán phải chăng, bán buôn rẻ hơn.

Hương vị chè đặc biệt như sau này :

1. — Thế nào là tự nhiên hương ? Mùi thơm thanh nhã ngon hài như mùi sen vừa mát vừa hợp vệ sinh, nâng tong trong cổ cứ man mát ngọt ngọt có kinh nghiệm thì mới có giá trị, không như các thứ chè bại thận kia.

2. — Thế nào là nguyên chất, chè Tiên long được 7, 8 nước, càng về nước thứ 2, 3, 4 càng ngon, đọng chè đậm đà, không như chè mất ngà kia.

Chè Tiên-long nguyên chất, đã có giấy thí nghiệm tại tòa thí nghiệm nhà nước, chè Tiên-long không có tì chất độc nào cả.

3. — Các qui khách dùng chè Tiên long lợi một thành hai, vì là một ấm chè khác 10 phần, mà chè Tiên-long có 5 phần đã ngon một ấm rồi, nếu dùng như chè khác thì đặc quá.

Pháo. — Bản hiệu lại chuyên môn chế tạo ra cả các thứ pháo rất kêu, rất đẹp, điện quang, kim tiền, và cây bông, thăng thiên, các qui khách ai muốn kiểu gì cũng làm được, xin bạn đồng hàng chiếu cố mà chân hưng nội hóa cho, có phân sự các tỉnh.

Các Tổng-cục và các Đại lý Tiên-long Thương-đoàn lại có nhận bán Thanh-kinh Tạp-chí cho tiện các như tôn quân tử cần dùng.

Kính cáo

Tiên-Long thương đoàn Tổng-cục

BẮC-KỲ : Đệ nhất tổng cục 52 Rue des pipes Hanoi téléphone n° 475
TRUNG KỲ Đệ nhị tổng cục Rue de Thượng-tứ à Hué
Đệ tam tổng cục Bdr Maréchal Foch à Vinh (Nghệ an) téléphone n° 26
Đệ tứ tổng cục à Quinhon

Imprimerie TIẾNG-DÂN SUD

Directeur Gérant Huỳnh-Thúc-Kháng